

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ОДГОВОРНОСТ**I. ВОВЕДНИ ОДРЕДБИ****Примена на условите****Член 1**

- (1) Овие Општи услови за осигурување од одговорност се применуваат за осигурување на одговорноста на осигуреникот и се составен дел на договорот за осигурување од одговорност што договарачот на осигурувањето ќе го склучи со Кроација Осигурување АД - Друштво за неживотно осигурување Скопје.
- (2) Овие Општи услови за осигурување од одговорност се применуваат и за договорите за осигурување на имоти, лица и посебни видови одговорност, кога со нив е договорено и осигурување од одговорност, доколку со општи или посебни услови или со полисата не е исклучена или ограничена нивната примена.

Значење на одделни изрази**Член 2**

- (1) Одделните изрази во овие услови ги имаат следните значења:
  - 1) **осигурувач** - Кроација Осигурување АД - Друштво за неживотно осигурување Скопје;
  - 2) **договарач на осигурување** - лице коешто со осигурувачот го склучува договорот за осигурување;
  - 3) **осигуреник** - лице чијашто одговорност е покриена со осигурувањето;
  - 4) **сума на осигурување** - највисок износ на обврската на осигурувачот за секој осигурен случај.
  - 5) **вкупна сума на осигурување** - највисокиот износ на обврската на осигурувачот за сите осигурени случаи во тек на траење на осигурувањето
  - 6) **премија** - износ што се плаќа за осигурување врз основа на договорот за осигурување;
  - 7) **полиса** - договорот за склученото осигурување;
  - 8) **извор на опасности** - дејност (занимање), предмети (подвижни и неподвижни), правен однос или одредено својство од кои може да настане одговорност како ризик покриен со ова осигурување.
  - 9) **трето лице** - сите лица кои не се страна во договорот за осигурување, односно не се: договарач на осигурувањето, осигурувач и осигуреник. Во смисла на овие Услови, не се сметаат за трето лице:
    1. вработените, односно секое физичко лице кое е во работен однос кај осигуреникот - работодавач (освен ако поинаку не е договорено), како и секое друго физичко лице кое по било кој основ обавува работа, или се оспособува за работа кај осигуреникот, како и членовите на органи на управување, органи за надзор и други одговорни лица во состав на осигуреникот, и нивните брачни другари и блиски роднини;
    2. брачниот другар и останатите членови на домаќинството и останатите лица кои осигуреникот е должен да ги издржува.
    3. лица поврзани со капитал (акционери, брачни другари и блиски роднини на акционерите и други лица со потполно, контролно или значително учество во капиталот на осигуреникот).

II. ОПШТИ ОДРЕДБИ**Склучување на договор за осигурување****Член 3**

- (1) Договорот за осигурување се склучува врз основа на одговорите дадени во прашалникот за осигурување,

потпишан од договарачот. Прашалникот е образец на осигурувачот која ги содржи сите податоци потребни за оцена на ризикот.

- (2) Договорот за осигурување е склучен кога договарачот и осигурувачот ќе ја потпишат полисата за осигурување.
- (3) Составен дел на полисата се прашалникот за осигурување од ставот (1) на овој член и овие услови.

Склучување на договори од името на друг без овластување

Член 4

- (1) Тој што ќе склучи договор за осигурување од името на друг без негово овластување, му одговара на осигурувачот за обврските од договорот се додека оној од чие име е склучен договорот не ќе го одобри.
- (2) Заинтересираните може да го одобри договорот и откако настанал осигурениот случај.
- (3) Ако одобрението е одбиено, договарачот на осигурувањето должи премија за периодот на осигурувањето во кој осигурувачот е известен за одбивањето на одобрението.
- (4) Не одговара за обврските од осигурувањето раководителот без налог, кој го известил осигурувачот дека истапува без овластување од името и за сметка на друг.

Осигурување за туѓа сметка или за сметка на оној на кого се

однесува

Член 5

- (1) Во случај на осигурување за туѓа сметка или за сметка на оној на кого се однесува, обврските за плаќање на премијата и другите обврски од договорот е должен да ги извршува договарачот на осигурувањето, но тој не може да ги врши правата од осигурувањето, дури и кога држи полиса, без согласност од лицето чиј интерес е осигурен и кому тие му припаѓаат.
- (2) Договарачот на осигурувањето не е должен да му ја предаде полисата на заинтересираното лице додека не ќе му бидат надоместени премии што му ги исплатил на осигурувачот, како и трошоците на договорот.
- (3) Договарачот на осигурувањето има право на првенствена наплата на овие побарувања од надоместот што се должи како и право да бара нивна исплата непосредно од осигурувачот.
- (4) Осигурувачот може на секој корисник на осигурувањето за туѓа сметка да му ги истакне сите приговори што врз основа на договорот ги има спрема договарачот на осигурувањето.

Полиса

Член 6

- (1) Во полисата за осигурување мораат да биде наведени: договорните страни, осигурениот предмет, односно осигурениот извор на опасност, ризикот опфатен со осигурувањето, траењето на осигурувањето и периодот на покритие, сумата на осигурување или дека осигурувањето е неограничено, премијата или придонесот, дата на издавањето на полисата и потписи на договорните страни.
- (2) Осигурувачот е должен да го предупреди договарачот на осигурувањето дека Општите услови за осигурување од одговорност се составен дел на договорот и да му го предаде нивниот текст, доколку тие услови не се отпечатени на самата полиса.
- (3) Извпушувањето на обврските од претходниот став мора да биде констатирано во полисата.
- (4) Во случај на несогласување на некоја одредба од условите и некоја одредба од полисата ќе се применува одредбата од полисата, а во случај на несогласување на некоја

отпечатена одредба во полисата и некоја нејзина ракописна одредба ќе се применува оваа последнава.

Премија

Член 7

- (1) Договорачот на осигурувањето е должен да ја плати премијата за осигурување, а осигурувачот е должен да ја прими уплатата на премијата од секое лице кое има правен интерес за таа да биде платена.
- (2) Премијата се плаќа одеднаш при склучување на договорот, а може да се плаќа и одложено, во договорени рокови.
- (3) На износот на премијата што се плаќа во договорени рокови може да се договори камата.
- (4) Ако договарачот на осигурувањето не ја плати премијата во договорениот рок, осигурувачот може, покрај главницата, да пресмета и казнена камата.
- (5) Во случај на престанување на договорот за осигурување пред договорениот рок на траење, ако договарачот имал некаков попуст на траење на осигурувањето, должен е износот на премијата одобрена на име попустот, да му го врати на осигурувачот.

Последици од неисплата на премија

Член 8

- (1) Ако е договорено премијата да се плаќа при склучувањето на договорот, обврската на осигурувачот да го исплати надоместот или сумата определена со договорот почнува наредниот ден од денот на уплатата на премијата.
- (2) Ако е договорено премијата да се плаќа по склучувањето на договорот, обврската на осигурувачот да го исплати надоместот или сумата определена со договорот почнува од денот определен во договорот како ден на почеток на осигурувањето.
- (3) Ако договарачот на осигурувањето премијата што стасала по склучувањето на договорот не ја плати до стасаноста, ниту тоа го стори некое друго заинтересирано лице, договорот за осигурување престанува според самиот закон по истекот на рокот од 30 дена од кога на договарачот на осигурувањето му е врачено препорачано писмо од осигурувачот со известување за стасаноста на премијата, но со тоа што тој рок да не може да истече пред да поминат 30 дена од стасаноста на премијата.
- (4) Во секој случај договорот за осигурување престанува според самиот закон ако премијата не биде платена во рок од една година од стасаноста.

Враќање на премија

Член 9

- (1) Ако предметот, за чија употреба е склучено осигурувањето од одговорност, односно изборот на опасност наведен во полисата, престане да постои пред почетокот на обврската на осигурувачот, на договарачот на осигурувањето му се враќа износот од платената премија.
- (2) Ако изборот на опасност наведен во полисата престане да постои за време на траење на осигурувањето, осигурувачот е должен да му врати на договарачот на осигурувањето дел од премијата за извор на опасност кој што престанал да постои за преостанатото време, доколку за тој извор на опасност, осигурувачот не бил во обврска да плати надомест од осигурувањето.
- (3) Во сите други случаи, со престанување на договорот за осигурување, пред истек на времето за кое е платена премија, премијата му припаѓа на осигурувачот само до истек на денот до кој што бил во обврска, ако поинаку не е договорено.

Пријавување на околности значајни за оценка на ризикот**Член 10**

- (1) Договорачот на осигурувањето е должен при склучувањето на договорот да му ги пријави на осигурувачот сите суштествени околности што се од значење за оценка на ризикот, а што му се познати или не можеле да му останат непознати. Суштествени се сите околности за кои осигурувачот поставил прашање во прашалникот за осигурување или дополнително писмено побарал податоци.
- (2) Ако договорачот на осигурувањето намерно направил неточна пријава или намерно премолчил некоја околност од таква природа што осигурувачот не би склучил договор ако знаел за вистинската состојба на работите, осигурувачот може да бара поништување на договорот.
- (3) Во случај на поништување на договорот од причините наведени во став (1) на овој член, осигурувачот ги задржува наплатените премии и има право да бара исплата на премијата за периодот на осигурувањето во кој побарал поништување на договорот.
- (4) Правото на осигурувачот да бара поништување на договорот за осигурување престанува ако тој во рок од три месеци, од денот на дознавањето на неточноста на пријавата или премолчувањето, не му изјави на договорачот на осигурувањето дека има намера да го користи тоа право.
- (5) Ако договорачот на осигурувањето направил неточна пријава, или пропуштил да го даде должното известување, а тоа не го сторил намерно, осигурувачот може, по свој избор, во рок од еден месец од дознавањето за неточноста или нецелосноста на пријавата, да изјави дека го раскинува договорот или да предложи зголемување на премијата сразмерно со поголемиот ризик.
- (6) Договорот во тој случај престанува по истекот на 14 дена од кога осигурувачот својата изјава за раскинување му ја соопштил на договорачот на осигурувањето, а во случај на предлог од осигурувачот премијата да се зголеми, раскинувањето настапува според самиот закон ако договорачот на осигурувањето не го прифати предлогот во рок од 14 дена од кога го примил.
- (7) Во случај на раскинување, осигурувачот е должен да го врати делот од премијата што отпаѓа на времето до крајот на периодот на осигурувањето.
- (8) Ако осигурениот случај настанал пред да е утврдена неточноста или нецелосноста на пријавата или по тоа но пред раскинувањето на договорот, односно пред постигнувањето на спогодба за зголемување на премијата, надоместот се намалува во сразмер меѓу стапката на платените премии и стапката на премиите што би требало да се платат според вистинскиот ризик.

Почеток и траење на осигурувањето**Член 11**

- (1) Осигурувањето започнува во 24,00 часот во оној ден што е означен во полисата како почеток на осигурувањето, ако поинаку не е договорено и престанува во 24,00 часот во оној ден што во полисата е договорен како ден на истек на осигурувањето.
- (2) Кај договорот за осигурување со неодреден рок на траење, кога во полисата е наведен само почетокот на осигурувањето, осигурувањето се продолжува од година во година се додека една од договорните страни, најдоцна три месеци пред истекот на тековната година на осигурувањето, писмено ја извести другата страна дека го откажува договорот за осигурување. Во тој случај,

осигурувањето престанува со истек на дваесет и четвртиот час од последниот ден на тековната година на осигурување.

- (3) Без оглед на договореното траење на осигурувањето, осигурувањето престанува, оној ден кога:
  1. ќе престане да постои предметот за чија употреба е склучено осигурувањето, односно изборот на опасност како предмет на осигурувањето од одговорност (член 9);
  2. ќе измине рокот од членот 8 став (3) на овие услови, а премијата до тој рок нема да биде платена;
  3. ќе измине рокот од член 10 став (6) на овие услови;
  4. ќе биде раскинат договорот за осигурување во смисла на членот 12 и членот 16 од овие услови.

Отказ на договорот за осигурување**Член 12**

- (1) Секоја договорна страна може да го откаже договорот за осигурување со неодредено траење, доколку договорот не престанал да има важност по некој друг основ.
- (2) Отказ се врши по писмен пат, најдоцна три месеци пред истекот на тековната година на осигурувањето.
- (3) Ако осигурувањето е склучено на рок подолг од пет години, секоја страна може по изминувањето на овој рок, со отказан рок од шест месеци, писмено да и изјави на другата страна дека го раскинува договорот.

Влијание на стечајот врз осигурувањето**Член 13**

- (1) Во случај на стечај на договорачот на осигурувањето, осигурувањето се продолжува, но секоја страна има право да го раскине договорот за осигурување во рок од три месеци од отворањето на стечајот, во кој случај на стечајната маса на договорачот и припаѓа дел од платената премија кој му одговара на преостанатото време на осигурувањето.
- (2) Во случај на стечај на осигурувачот, договорот за осигурување престанува по истекот на 30 дена од отворање на стечајот.

Начин на известување**Член 14**

- (1) Сите известувања и пријави, што се должни да ги направат договорните страни во смисла на одредбите од овие услови, мора задолжително да се потврдат писмено ако се направени усмено, со електронска порака, факс, телеграма, или на некој друг сличен начин.
- (2) Како ден на прием на известувањето, односно пријавата, се смета денот кога е примено известувањето, односно пријавата. Ако известувањето, односно пријавата е испратена препорачано по пошта, како ден на прием се смета денот кога е предадена во пошта.
- (3) Спогодбите што се однесуваат на содржината на договорот полноважни се само ако се заклучени во писмена форма.

Измена на називот или адресата (фирма)**Член 15**

- (1) Договорачот на осигурувањето, односно осигуреникот е должен за измените на името, називот или адресата, да го извести осигурувачот во рок од 15 дена од денот на настанувањето на промената.
- (2) Ако договорачот на осигурувањето, односно осигуреникот не го извести осигурувачот за промените од претходниот став, за полноважност на известувањата што ги испраќа осигурувачот, доволно е ако му упати на договорачот на осигурувањето, односно осигуреникот препорачано писмо

според последните податоци за адресата на станот, деловните простории, односно имињата и називите со кои располага. Известувањето станува полноважно на денот кога според редовниот тек на работите би станало полноважно, да не настанале промените од претходниот став.

Измени на условите за осигурување и тарифата на премии

Член 16

- (1) На договорите за осигурување, склучени на траење, подолго од една година, измените во условите за осигурување и тарифата на премии, извршени по склучување на договорот за осигурување, ќе се применуваат дури по истекот на годината на осигурување, освен ако се поповолни за осигуреникот.
- (2) Осигурувачот е должен, на писмен или друг соодветен начин да го извести договарачот на осигурувањето за извршените измени во условите за осигурување, односно тарифата на премии.
- (3) Договарачот на осигурувањето има право во рок од 30 дена од денот на приемот на известувањето за извршените измени во условите за осигурување, односно тарифата на премии, да го откаже договорот за осигурување.
- (4) Во случај на отказ од претходниот став, договорот за осигурување престанува во 24 часот од последниот ден на тековната година на осигурувањето во која е извршена измената во условите за осигурување, односно во тарифата на премии.
- (5) Ако договарачот на осигурувањето не го откаже договорот во рокот одреден во став (3) на овој член, договорот за осигурување се менува со почетокот на наредната година на осигурување, во согласност со извршените измени во условите за осигурување, односно тарифата на премии.

Примена на законските прописи

Член 17

- (1) За сите права и обврски на договорните страни, како и на трети лица што произлегуваат од договорот за осигурување, кои не се регулирани со конкретниот договор и овие услови, се применуваат одредбите од Законот за облигационите односи.
- (2) Доколку не се во спротивност со овие Општи услови, на осигурувањата склучени по овие Услови се применуваат и Општите услови за осигурување имоти.

Обврска за чување на доверливи податоци

Член 18

- (1) Осигурувачот е во обврска да ги чува податоците од договорот за осигурување како доверливи податоци, согласно Законот за супервизија на осигурување и Законот за заштита на личните податоци.
- (2) Обврската на осигурувачот за чување на податоците за осигурениците не постои во следниве случаи:
  1. ако податоците се потребни за утврдување на факти во кривични постапки или други судски постапки и ако од надлежниот суд е добиено писмено барање за доставување на податоци;
  2. во случаи предвидени со Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам;
  3. ако податоците се потребни за одредување на правните односи меѓу осигурувачот и негов осигуреник и/или друг корисник на осигурувањето при спроведување на законски постапки;
  4. ако податоците се потребни заради извршување на присилни постапки над недвижен имот на осигуреник

или друг корисник на осигурувањето и ако од надлежниот суд е добиено писмено барање за доставување на податоци;

5. ако податоците се побарани од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување или друг надлежен орган за супервизија, а заради спроведување на супервизија во рамки на утврдените одговорности;
  6. ако податоците се побарани од страна на даночен орган, а во врска со водење на постапки во негова надлежност.
- (3) За давање на податоците осигурувачот постапува исклучиво по писмено барање поднесено од барателот на информацијата.
  - (4) Осигурувачот е должен да дава податоци на барање на осигуреникот (договарачот, корисникот) за неговите сопствени податоци кои се чуваат во регистрите на осигурувачот, како и да корегира податоци во регистрациите иницирани од осигуреникот.

Надлежност во случај на спор

Член 19

- (1) Сите спорни прашања што можат да се појават во врска со договорот за осигурување, договорните страни ќе настојуваат да ги решаваат со усогласување, посредување или на друг мирен начин.
- (2) Во случај договорните страни спорот да не можат да го решат вонсудски, месно надлежен е стварно надлежниот судот во Скопје.
- (3) Во случај на спор помеѓу оштетеното лице или корисникот и осигурувачот, покрај Основниот суд Скопје II Скопје, како стварно надлежен суд за подрачјето каде е седиштето на осигурувачот, надлежен е и судот судот на чие подрачје е извршено штетното дејствие или судот на чие подрачје настапила штетната последица.
- (4) Ако штетата настапила поради смрт или тешки телесни повреди, покрај судот од претходниот став на овој член, надлежен е и судот на чие подрачје тужителот има живеалиште, односно престојувалиште.

Право на жалба

Член 20

- (1) Договарачот, осигуреникот, третото лице или друг корисник на осигурувањето, доколку е физичко лице, може да достави жалба до Агенцијата за супервизија на осигурувањето на Република Северна Македонија, како орган надлежен за супервизија на друштвата за осигурување, во однос на осигурувачот, осигурителното брокерско друштво, друштвото за застапување во осигурување и застапниците во осигурување.

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Предмет на осигурување

Член 21

- (1) Предмет на осигурување според овие услови е законската одговорност на осигуреникот за причинета штета, со смрт, повреда на телото или здравјето како и оштетување или уништување на предмети на трето лице, предизвикани од ненадеен и неочекуван штетен настан.
- (2) Со ова осигурување се покрива одговорноста за причинета штета ако настанала од дејност на осигуреникот, или од поседување предмети, или од одредено својство како извор на опасност, што се наведени во полисата за осигурување, или во понудата за осигурување, односно во условите за осигурување.

- (3) Ова осигурување може да се договори за одговорноста за причинета штета:
1. за осигурените случаи што ќе настанат за времетраење на полисата за осигурување (осигурување на штетен настан), или
  2. за барањата за надомест на штета кои ќе бидат поднесени до осигуреникот односно осигурувачот за времетраење на полисата и произлегуваат од осигурени случаи што настанале во истото време (осигурување на пријавено отштетно барање).

Проширување на осигурувањето

Член 22

- (1) Во рамките на осигурениот извор на опасноста од дејност, наведен во полисата, опфатена е и одговорноста на осигуреникот од користење, односно поседување, закуп или плодоуживање на: земјиште, згради и простории, коишто се користат исклучиво за потребите на осигурената дејност или занимање;
- (2) Доколку се работи за објекти што се наведени во претходниот став, со осигурувањето е опфатена и одговорноста на осигуреникот како инвеститор или изведувач на градежните работи (новоградба, поправка, преправка, адаптација и сл.) доколку пресметковната вредност на тие работи во секој поединечен случај не изнесува повеќе од 60% од минималната сума на осигурување, но во секој случај не го надминува износот од 20.000 евра.

Осигурување од нови извори на опасности

Член 23

- (1) Ако посебно се договори, покритието од осигурувањето може да се прошири и за одговорност од нови извори на опасност кои се појавуваат кај осигуреникот по склучување на договорот за осигурување, доколку за овој новонастанат извор на опасност не е склучено посебно осигурување, или не е опфатено со постојното осигурување.
- (2) Осигуреникот е должен веднаш по појавата на новиот извор на опасност писмено да го извести осигурувачот за појава на новиот извор на опасност.
- (3) Осигурувачот е должен во рок од осум дена од денот на приемот на известувањето од претходниот став, да го извести осигуреникот за прифаќање во покритието на новиот извор на опасност. Доколку осигурувачот писмено не одговори во рок од осум дена, ќе се смета дека новиот извор на опасност е опфатен со полисата, под услов новиот извор на опасност да е во согласност со важечките услови за осигурување и тарифи на премии на осигурувачот.
- (4) Осигурувачот има право на пресметка на дополнителна премија за покритието на новите извори на опасност од претходните ставови на овој член, како и право да не ги прифати новите извори на опасност во осигурувањето, за што писмено ќе го известат договарачот во рокот од претходниот став.
- (5) Обврската на осигурувачот за надоместок од осигурувањето, не настанува во случај на појава на нов извор на опасност, ако осигурувачот според овие услови на осигурување не осигурува таков извор на опасност.
- (6) За новите извори на опасност важи сумата на осигурување во полисата. Ако полисата за поедини извори на опасности содржи различни суми на осигурување, важечка ќе биде сумата на осигурување за одделниот извор на опасност.
- (7) Ниту во еден случај не може да се договори зголемување на извор на опасност од:

1. држење или употреба на пруги (железнички, жичарница и сл.), театри, кина, циркуси, трибини, конференциски сали, како и снимање на филмови;
2. држење или употреба на моторни возила и други возила на моторен погон (трактори, мотокултиватори, „самоодни“ работни машини), воздушни летала и возила на вода;
3. изработка, обработка, сместување, превоз, употреба и трговија со експлозивен материјал или радиоизотопи, освен ако за ова постои одобрение од надлежен орган;
4. лов како дејност и ловечки спорт.

Исклучување од осигурување

Член 24

- (1) Исклучени се сите обврски на осигурувачот по полисата доколку штетата настанала со постапки на осигуреникот, односно негово пропуштање, и тоа:
  1. кога осигуреникот намерно или со крајно невнимание ќе причини штета, освен кога штетата намерно или со крајно невнимание ја причинил вработен кај осигуреникот, во кој случај осигурувачот стапува во правата на осигуреникот спрема работникот како одговорно лице;
  2. кога осигуреникот намерно или со крајно невнимание постапува спротивно на прописите или правилата по кои се обавува дејноста односно занимањето како извор на опасност во полисата;
  3. кога осигуреникот одржувањето го врши спротивно на важечките прописи и упатства, или не врши редовно одржување, или има сознание за дефект или недостаток на стварите;
  4. кога осигуреникот не ги спровел мерките за спречување на остварување или зголемување на опасноста (превентивни мерки) како што од него барал осигурувачот. Како зголемена опасност се смета и околност која во минатото веќе довела до штетен настан.
- (2) Со осигурувањето не е опфатена одговорноста на осигуреникот:
  1. за неисполнети обврски од договор, како и за договорно проширување на неговата одговорност и за случаи за кои, инаку, по закон не одговара (договорна одговорност);
  2. за штети на ствари или извршени работи кои, осигуреникот или некое друго лице по негов налог или за негова сметка, ги изработил или испорачал, ако причината за штетата е во изработката или испораката, како и за штети засновани на гаранции или ветувања дадени од страна на осигуреникот;
  3. штети на туѓи предмети причинети при обавување на осигурената дејност (занимање) на овие и со овие предмети (како на пр. обработка, поправка, превоз, испитување и сл.), освен ако до штетата дошло поради настан, кој не е во непосредна врска со професионални пропуштања на осигуреникот.
  4. штети кои настанале како последица на свесно постапување, спротивно на прописите или правилата по кои се обавува дејноста, односно занимањето како извор на опасности од полисата;
  5. штети од производи (ствари) со недостатоци.
- (3) Со ова осигурување не се опфатени штети настанати поради:
  1. војна, инвазија, (без оглед дали војната е објавена или не) примена на сила од страна на држави или против држави и нивните органи, насилство од политички и терористички организации, насилство при јавни

- собирања, манифестации и собири, како и насилство при штрајкови и отпуштање на работници;
2. терористички акти;
  3. користење на радиоактивни материи освен одговорноста за радиоизотопи кои се користат во мирнодопски цели во медицината, биологијата, индустријата, земјоделството;
  4. директни или индиректни генетски промени на наследен материјал на луѓе, животни или растенија;
  5. од посредна или непосредна употреба на азбест или други супстанции кои содржат азбест, без оглед на количината;
  6. постапки на лекување, здравствени и други интервенции на животни како што се кастрирање, осеменување, потковување, дресирање;
  7. професионални заболувања на вработените на осигуреникот (електромагнетни зрачења, генетски промени, труење со салмонела);
  8. делување на електромагнетни полиња (ЕМП) или електромагнетни интерференци (ЕМИ);
  9. пренесување на некоја болест;
  10. директно или индиректно влијание на нуклеарна енергија;
  11. пандемија и епидемија;
  12. сопствени штети, односно штети кои ќе ги претрпи осигуреникот, брачниот другар на осигуреникот, децата и други лица што живеат со него во заедничко домаќинство и кои е должен да ги издржува, штети причинети на капиталот поврзан со лицата;
  13. држење или употреба на моторни возила и други возила на моторен погон (приколки, трактори, мотокултиватори, „самоодни“ работни машини), воздухоплови и возила на вода кои подлежат на задолжително осигурување од автоодговорност;
  14. штети кај кои не е утврдена причинско - последична врска меѓу одредено дејство на осигуреникот (преземање или преземање - пропуштање) и настанатата штета;
  15. штети што произлегуваат од:
    - a. секој пристап до или откривање на доверливи или лични податоци на лица или организации, вклучително и патенти, индустриски тајни, методи за процесирање, список на клиенти, финансиски информации, информации за кредитни картички, податоци за здравствена состојба или било кој вид на информации што не се од јавен карактер;
    - b. загуба, загуба од употреба, оштетување, неможност за пристап или неможност да се манипулира со електронски податоци штети поради губење на електронски податоци.

Овој исклучок важи дури и кога постојат отштетни побарувања за трошоци за известување, трошоци за вештачење, трошоци за односи со јавноста или која било друга штета или неспомнати трошоци, кои се причинети од осигуреникот или друго лице, а кои настанале од причините опишани во точките а и б.

Под поимот електронски податоци се подразбираат информации, факти или програми што се чуваат како или се креирани, или се употребуваат на, или се пренесуваат на или од компјутерски софтвер, вклучително и софтверски системи и апликации, хард диск, ЦД ромови, ленти, драјвови, ќелии, уреди за процесирање на податоци или било кои други медиуми што се користат со опрема што е електронски контролирана.
  16. полиса за осигурување на банки (БББ полиси);

17. вкрстена/меѓусебна одговорност, доколку не се договори поинаку;
  18. осигурување на надомест на вработени за време на работа;
  19. одговорност од воздушни летала;
  20. одговорност од поморски ризици;
  21. какви било оштетни побарувања што произлегуваат од повреда на телото (вкл.емоционално нарушување, ментални трауми или фобии), загуба или оштета што реално или наводно произлегуваат или на било кој начин се поврзани со СИДА или нејзините патогени агенти или од хепатитис;
  22. прекршок на патенти, правта на интелектуална сопственост, заштитни имиња, заштитни ознаки на регистриран дизајн и повреда на лични права;
  23. шпедиции;
  24. кражба на пари, професионална одговорност за пренос на пари и транзит на пари;
  25. кривични дела, нечесност на вработените, одговорност на менаџментот;
  26. кредити и обврзници;
  27. непредвидени настани, прекин на бизнисот, загуба на профит како самостојно покритие;
  28. сите штети што произлегуваат од или се поврзани со каков било материјал што во целост или делумно потекнува од човековото тело (на пример, но не е играничено на: ткива, клетки, органи, транспланти, крв, урина, екскреција, лачење) и кој било негов дериват или биосинтетички производ;
  29. штети што произлегуваат од или се поврзани со:
    - a. експлозии, оружје, пиротехничка опрема, муниција од каков бил вид;
    - b. вештачки минерални влакнаи/или силика;
    - c. банки за крв и крвни производи;
    - d. несолвентност или банкрот на осигуреникот;
  30. ризици од нарушување на углед;
  31. постепено загадување.
- (4) Со осигурувањето не се покриени штети кои настануваат на стварите заради:
1. трајно дејство на температури, гасови, пареа, влага или врнежи (чад, саѓи, прашина и др.), како и заради мувлосаност, потреси, шумови и сл. што има за последица постепено настанување на штетата;
  2. спуштање и лизгање на земјиште;
  3. поплава од стоечки, истечни и подземни води.
- (5) Ако посебно не е договорено во полисата за осигурување со посебните одредби за дополнителни ризици, осигурувањето не се однесува на одговорноста на осигуреникот за штети настанати:
1. заради учествуво во коњски, велосипедски, мотоциклистички и автомобилски трки, боксерски и боречки борби, како и учество во подготовки за трки односно борба (тренинг);
  2. лекување, здравствени и други третмани и интервенции над лица како што се породување, нега на телото, козметика итн;
  3. за штети кои не спаѓаат ниту во штети поради повреда на телото или здравјето на некое лице ниту во финансиски штети;
  4. за еколошки штети;
  5. за штети на движни и недвижни ствари:
    - што се наоѓаат кај осигуреникот (во закуп, на чување, поради испорака и сл.);
    - што осигуреникот или лицата кои работат за него ги изнајмиле, дале во закуп, наем или лизинг;

- при вршење на регистрираната дејност, работење со движни и недвижни ствари, вклучувајќи и складиштење - чување, владение и поправки од сите видови;
  - што настанале во текот на или поради нивно користење, транспорт, обработка или друга дејност со нив;
  - поради натовар и истовар;
  - на оние делови на подвижните предмети што се непосредно предмет на обработка, користење или предмет на друга дејност;
  - поради исчезнување (кражба) на стварите на регистрирани гости во угостителски објекти, освен за моторни возила;
- (6) Осигурителот не одговара за штети на моторни возила и тоа поради:
- употреба на автоматски автоперални;
  - исчезнување (кражба) на моторни возила за време на чување на возилото;
  - употреба на дигалки;
  - регистрирана дејност на осигуреникот (проширување на покритието на моторните возила);
  - поради исчезнување (кражба) на моторни возила на регистрирани гости во хотелот, мотелот и сл., освен ако поинаку не е договорено.

Посебни одредби за дополнителни ризици

Член 25

- (1) Проширување на покритието за одделни ризици кои се исклучени од осигурувањето или се ограничени со овие услови, може да се договори во полисата за осигурување од одговорност, под условите дефинирани со Посебните одредби за дополнителни ризици, ако се плати дополнителна премија. Посебните одредби се составен дел на овие услови.
- (2) Секоја одредба која ќе се договори во конкретен договор за осигурување мора да е наведена во полисата за осигурување.
- (3) Доколку на полисата за осигурување не е наведена конкретна одредба или не е платена дополнителната премија за наведената одредба, се смета дека не е договорено покритието предвидено со одредбата.
- (4) Доколку со договорот за осигурување се договори посебните одредби, посебните одредби имаат предимство во однос на Општите одредби и Дополнителните одредби за поедини извори на опасности.

Поврзани лица

Член 26

- (1) Доколку осигуреникот има учество во капиталот на оштетеното лице, обемот на покритието за надоместот на штетата се намалува пропорционално на учеството на осигуреникот односно на договарачот во капиталот на оштетеното лице.

Територијално важење на осигурувањето

Член 27

- (1) Со осигурувањето се опфатени осигурени случаи што настанале на територијата на Република Северна Македонија;
- (2) Со осигурувањето може да се договори проширување на територијалната важност и за географското поддрчје на Европа, како и за други држави надвор од Европа, само ако тоа посебно се договори или ако тоа е предвидено со посебни одредби за дополнителна премија.

Осигурен случај

Член 28

- (1) Осигурен случај е иден, неизвесен и независен од исклучивата волја на осигуреникот, штетен настан, врз основа на кој трето оштетено лице би можело да бара надомест на штета. Се смета дека осигурениот случај настанал оној момент кога таквиот настан започнал со дејство.
- (2) Повеќе штетни настани кои произлегуваат од иста причина или од истовидни временски поврзани причини, се сметаат за еден осигурен случај - сериска штета.
- (3) Се смета дека сериската штета настанала во моментот кога настанала првата штета и според тој момент се определува обемот на договореното осигурително покритие за сите штети во низата.
- (4) Доколку првата штета во низата настанала пред почетокот на договорениот период на осигурување и за истата договарачот или осигуреникот не знаел ниту можел да знае, како прва штета во низата ќе се смета првата штета што се случила по почетокот на договорениот период на осигурување.
- (5) Доколку првата штета во низата настанала за време на прекин на договорениот период на осигурување и за истата договарачот или осигуреникот не знаел ниту можел да знае, како прва штета во низата ќе се смета првата штета што се случила по продолжување на договорениот период на осигурување.
- (6) Кај штетите заради повреда на здравјето кои настануваат постепено, во случај на сомневање се смета дека штетниот настан настанал тогаш кога првиот пат со лекарски наод е утврдена повредата на здравјето.

Временско важење на осигурувањето

Член 29

- (1) Осигурувачот е во обврска само за осигурени случаи настанати за време на важење на осигурувањето, кога предметот на осигурувањето е определен според времето на настанување на осигурениот случај (член 21, став 3, точка 1).
- (2) Осигурувачот е во обврска само за барањата за надомест на штета поднесени за времетраење на полисата и произлегуваат од осигурени случаи настанати во истото време, кога предметот на осигурувањето е определен според времето на поднесување на барањата за надомест на штета (член 21, став 3, точка 2). Ќе се смета дека отштетното барање е поднесено за времетраење на полисата, ако е пријавено во рок од 30 дена од денот на истек на полисата и произлегува од осигурен случај настанат за времетраење на полисата. Доколку осигурувањето континуирано се обновува, покритието важи за кое било отштетно барање што произлегува од осигурен случај настанат од денот на почеток на првата полиса, без оглед кога отштетното барање е пријавено. Во овој случај, висината на надоместот за штетата се определува согласно на сумата на осигурување во полисата што важела во време на настанување на осигурениот случај.
- (3) Отштетното барање поднесено за време на важењето на осигурувањето, за штета поради смрт, повреда на телото или нарушување на здравјето на трето лице, како и оштетување ствари на трето лице, а произлегува од осигурен случај во периодот што претходи на склучување на договорот за осигурување или од време кога осигурувањето било прекинато, а најмногу една година пред почетокот на осигурувањето, покриен е со

осигурување само доколку во полисата е договорено и осигурување за определен претходен период, под услов на договарачот на осигурувањето или на осигуреникот до почетокот на осигурувањето или повторниот почеток на осигурувањето не му била познато, ниту можело да му биде познато дека настанал осигурениот случај.

- (4) Кај штетите поради повреда на здравјето што настануваат постепено, во случај на сомневање, се смета дека штетниот настан настанал тогаш кога првиот пат со лекарски наод е утврдена повредата на здравјето.

Сума на осигурување **Член 30**

Сума на осигурување (лимит на одговорност) се договара во фиксен паричен износ во полисата за осигурување и претставува максимална обврска на осигурувачот по еден осигурен случај од членот 28, па и тогаш кога за штетата одговараат повеќе лица чијашто одговорност е покриена со ова осигурување, и без оглед на бројот на оштетените лица. Доколку се поднесени повеќе отштетни барања што произлегуваат од еден осигурен случај, а вкупната штета го надминува износот на сумата на осигурување, правата на оштетените лица сразмерно се намалуваат.

Сумата на осигурувањето од ставот (1) на овој член, се однесува за случаите на смрт, повреди на телото или здравјето, оштетување или уништување на стварите на трето лице, како и на трошоците на постапката што ги имал осигуреникот во врска со отштетното барање.

Во рамките на договорената сума на осигурување од ставот (1) можат да се договорат посебни суми на осигурување за секој предмет на осигурувањето посебно, односно за секој извор на опасност посебно.

По настанувањето на осигурениот случај и исплата на отштетата осигурувањето останува и понатаму на сила до висина на вкупната сума на осигурување од полисата.

Вкупната сума на осигурување (агрегат) претставува максимална обврска на осигурувачот за сите осигурени случаи настанати за време на важење на осигурувањето.

Учество во штета (франшиза) **Член 31**

- (1) Доколку е договорено учество во штета - франшиза, осигуреникот учествува во секоја штета до износот на договорената франшиза.
- (2) Франшизата може да се договори во полисата за осигурување, во износ согласно тарифите на премии, или да е определена во условите за осигурување како задолжителна франшиза за одделни видови ризици.

Обврски на осигуреникот по настанување на осигурен случај **Член 32**

- (1) Осигуреникот е должен да го извести осигурувачот за настанувањето на осигурениот случај како и за поднесеното барање за надомест на штета најдоцна во рок од три дена по осознавањето.
- (2) Осигуреникот е должен да го извести осигурувачот и тогаш кога барањето за надомест на штета против него ќе биде истакнато преку суд, ќе биде ставен во притвор, како и тогаш кога ќе биде поведена постапка за обезбедување на докази.
- (3) Ако е преземено дејствие во предистражна постапка, поведена истражна постапка, подигнат обвинителен акт, или е донесена одлука во кривична постапка, осигуреникот е должен за тоа веднаш да го извести осигурувачот, па и тогаш кога веќе го пријавил настанувањето на штетниот

настан. Исто така е должен да го достави наодот на надлежниот орган во врска со настанатиот штетен настан.

- (4) Ако со осигурувањето е покриена штета што настанала заради кражба на ствари, осигуреникот е должен без одлагање да ја пријави кражбата на органот на јавната безбедност.
- (5) Осигуреникот не е овластен без претходна согласност на осигурувачот да се изјасни за барањето за надомест на штета, а особено да го признае потполно или делумно, да склучи порамнување, ниту да изврши исплата, освен ако спрема фактичката состојба не можело да се одбие признанието, порамнувањето односно исплатата, а да со тоа не се направи очигледна неправда. Ако осигуреникот во заблуда сметал дека постои негова одговорност или дека фактите се правилно утврдени, тоа не го оправдува.
- (6) Доколку не се постигне спогодба за надомест од осигурувањето во вонсудска постапка, па оштетениот поднесе тужба за надомест на штета против осигуреникот, осигуреникот е должен да му достави на осигурувачот судска покана односно тужба и сите документи во врска со штетниот настан и со барањето за надомест на штета, како и водењето на спорот да му го препушти на осигурувачот.
- (7) Ако осигуреникот се противи на предлогот на осигурувачот барањето за надомест на штета да се реши со порамнување, осигурувачот не е должен да го плати вишокот на надоместокот, на каматите и трошоците кои што при тоа настанале.
- (8) Во случај оштетениот со барање за надомест на штета непосредно да му се обрати на осигурувачот, осигуреникот е должен на осигурувачот да му ги даде сите докази и податоци со кои располага, а кои се неопходни за утврдување на одговорноста за причинетата штета и за оцена на основаноста на барањето, обемот и висината на штетата.
- (9) Ако поради променети околности осигуреникот го стекне правото да се укине или намали рентата на оштетеното лице, должен е за тоа да го извести осигурувачот.
- (10) Доколку осигуреникот не се придржува на обврските од овој член ќе ги сноси штетните последици кои што настануваат при тоа освен ако тие би настанале и кога би се придржувал на обврските.

Обврска на осигурувачот по поднесеното барање од оштетеното лице **Член 33**

- (1) Во врска со поднесеното барање за надомест на штета од страна на оштетеното лице осигурувачот има обврска:
1. да ја преземе одбраната, заедно со осигуреникот, од неосновани или претерани барања за надомест на штета (правна заштита-член 34);
  2. да ги исплати основаните барања за надомест на штета (надомест од осигурувањето - член 35);
  3. да ги надомести трошоците на судската постапка (надомест на трошоците на постапката - член 36).

Правна заштита **Член 34**

- (1) Обврската на осигурувачот за давање правна заштита опфаќа:
1. испитување на одговорноста на осигуреникот за настанатата штета;
  2. водење спор во име на осигуреникот, ако оштетениот остварува право на надомест на штета во парнична постапка;

3. давање на сите изјави, во име на осигуреникот, коишто ги смета за целесходни за задоволување или одбрана на неоснованото или претераното барање за надомест на штета.
- (2) Во согласност и со упатство од осигурувачот, водењето на спорот може да му се довери на осигуреникот кој во таков случај е должен да се придржува на упатствата и налозите на осигурувачот во поглед на водење на постапката во парница.
- (3) Осигурувачот може да го преземе водењето на процесот или да стапи на место на осигуреникот или да учествува во својство на замешувач.
- (4) Осигурувачот е овластен да одбие да го води спорот или да го препушти водењето на спорот на осигуреникот ако оцени дека нема место за давање правна заштита со оглед на односот помеѓу висината на барањето за надомест на штета и сумата на осигурување.
- (5) Во случај осигурувачот на име надомест на штета да ја исплати сумата на осигурување пред поведување на спорот, престанува и неговата обврска за правна заштита.

Исплата на надомест од осигурувањето

Член 35

- (1) Осигурувачот го исплатува надоместот од осигурувањето во рок од 14 дена, сметајќи од денот кога ја утврдил својата обврска и висината на таа обврска, односно од денот на комплетирање на потребните документи за постапување по барањето за надомест на штета.
- (2) Осигурувачот го исплатува надоместот од осигурувањето врз основа на:
  1. признанието кое што го дал или одобрил;
  2. порамнувањето кое што го склучил или одобрил;
  3. судска одлука.
- (3) Осигурувачот е овластен на име надомест на осигуреникот да го депонира износот на кој ја проценил штетата и трошоците што ги смета за неспорни, не повеќе од сумата на осигурување, кои го товарат во смисла на член 36 од овие услови, па во тој случај се ослободува од сите понатамошни обврски и постапки во врска со таа штета.
- (4) Осигурувачот учествува во депонирањето заради обезбедување на надомест на штета за која осигуреникот би бил задолжен врз основа на законските прописи или судските одлуки и тоа најмногу до износот на висината на неговата обврска за надомест на штета.
- (5) Ако осигуреникот е должен да плати на име надомест на штета рента, а капитализираната вредност на рентата ја преминува сумата на осигурување или остатокот на сумата по одбивање на другите давачки во врска со истиот осигуран случај, долгуваната рента ќе се надомести само во сразмер меѓу сумата на осигурување, односно остатокот на сумата на осигурување и капитализираната вредност на рентата.
- (6) Ако осигурувачот се спротивстави на предлогот на осигуреникот да се спогоди по барањето за надомест на штета, должен е да го плати надоместот, каматите и трошоците и тогаш кога ја надминува сумата на осигурување.

Надомест на трошоците на постапката

Член 36

- (1) Осигурувачот ги надоместува сите трошоци на парничната постапка доколку сам го водел спорот или дал согласност на осигуреникот за водење на спорот, па и тогаш кога барањето за надомест на штета не било основано.
- (2) Ако парницата е водена без знаење и согласност на осигурувачот, со осигурувањето се покриени и трошоците на спорот, но само до висината на сумата на осигурување и

тоа ако спорот е воден основано и ако трошоците се оправдани.

- (3) Осигурувачот ги сноси трошоците на бранителот во кривичната постапка покрената против осигуреникот заради настан кој би можел да има како последица поставување на барање за надомест на штета по основ на одговорност покриена со осигурувањето и тоа само исклучително ако е запознаен со изборот на бранителот и прифатил да ги сноси трошоците. Трошоците на кривичната постапка, како и трошоците на застапување на оштетениот, осигурувачот не ги надоместува.
- (4) Кога ќе ја изврши својата обврска со исплатата на сумата на осигурување, осигурувачот се ослободува од понатамошни давања на име надомест и трошоци за еден осигурен случај.
- (5) Доколку надоместот на штета и трошоците на постапката ја надминуваат сумата на осигурување, обврските на осигурувачот за надомест на штетата и трошоците на постапката сразмерно се намалуваат до сумата на осигурување.

Непосредно барање на оштетено лице

Член 37

- (1) Ако оштетеното лице своето барање или тужбата за надомест на штета го упати само спрема осигурувачот, осигурувачот ќе го извести за тоа осигуреникот и ќе го повика за да му ги даде сите потребни податоци, и да постапки во согласност со член 32 став 8 од овие Услови, како и самиот осигуреник да ги преземе мерките заради заштита на своите интереси.
- (2) До колку во случајов од претходниот став осигурувачот одлучи да му исплати надомест на оштетениот во потполност или делумно, должен е за тоа да го извести осигуреникот.

Поднесување на оштетно барање

Член 38

Оштетеното лице или корисникот на осигурувањето го доставува оштетено побарување до друштвото за осигурување писмено, по правило на образец на осигурувачот - пријава на штета, а во слободна форма кога оштетеното побарување се однесува за надомест на нематеријална штета. Оштетеното барање се поднесува лично, по пошта или по електронски пат, во најблиската подружница на осигурувачот до местото на живеење на оштетениот односно корисникот, до седиштето на осигурувачот и преку веб страната на осигурувачот. Кога договорот за осигурување е склучен преку осигурително брокерско друштво осигуреникот може да побара помош од страна на осигурителното брокерското друштво во случај на настанување на осигурениот случај.

Право на претставка

Член 39

- (1) Во случај кога договарачот на осигурувањето, осигуреникот, оштетеното лице односно корисникот смета дека осигурувачот не се придржува кон одредбите од договорот за осигурување, истиот може да достави претставка до:
  1. Организациона единица надлежна за решавање на спорови меѓу договорни страни во рамките на друштвото за осигурување (Комисијата за постапување по претставки) во седиштето на осигурувачот;
  2. Службата за внатрешна ревизија во друштвото за осигурување;
  3. Организацијата за заштита на потрошувачи и
  4. Агенцијата за супервизија на осигурување.

- (2) Осигурувачот е должен да се произнесе по претставката доставена од подносителот во рок од 30 дена од денот на поднесување на претставката.

Постапка по приговор (претставка) Член 40

- (1) Доколку оштетеното лице односно корисникот не е задоволен со одлуката на осигурувачот по поднесено отштетно барање, може да поднесе приговор (претставка) до осигурувачот, кој е должен во рок од 30 дена до подносителот да достави писмена одлука по приговорот.
- (2) Приговорот се доставува во писмена форма до седиштето на осигурувачот, во подружницата каде е склучен договорот, во подружницата каде корисникот има живеалиште односно седиште и преку електронска пошта на осигурувачот.

Застарување на побарувањето на надомест на штета Член 41

Рокот на застареност за поднесување барање за надомест на штета на оштетеното трето лице, односно осигуреникот, врз основа на правата од осигурувањето по полисата склучено во согласност со овие Услови, е рокот одреден во Законот за облигациони односи.

Губење на право од осигурување Член 42

Осигуреникот ги губи правата од осигурување ако штетата на трето лице е предизвикана намерно или со грубо невнимание од страна на лице за чие однесување по основа на закон е одговорен осигуреникот (вработен, малолетно лице, друго деловно неспособно лице и сл.).

Во случајот предвиден од став 1 од овој член, осигурувачот има право да бара од осигуреникот да му го надомести износот што му го платил на третото лице, и тоа главен долг, камата и трошоци.

III. ДОПОЛНИТЕЛНИ ОДРЕДБИ ЗА ПОЕДИНИ ИЗВОРИ НА ОПАСНОСТИ

Примена на дополнителните одредби Член 43

- (1) За осигурувањето од одговорност од поедини извори на опасности, покрај основните одредби од овие услови во поглед на обемот на покритието се применуваат и посебните одредби од овие услови. Во случај на отстапување од основните се применуваат дополнителните одредби.

Авто - сервиси, авто - механичарски работилници и слично Член 44

- (1) Осигурувањето се однесува и на одговорноста за штети од поседување на место за сместување на моторни возила, како и од продажба на потребен материјал за погон на возила (бензин, масло, маст и сл.).
- (2) Ако посебно се договори осигурувањето се однесува и на одговорноста за оштетување, уништување, или кражба на моторни возила кои се наоѓаат на поправка во автосервиси, автомеханичарски работилници или слични работилници, ако штетата настанала поради:
- вршење на сервисната дејност;
  - шлепување, возење, поместување на моторното возило;

- неовластено користење на моторното возило од страна на вработените на осигуреникот или други лица;
- употреба на дигалки наменети за подигање на моторни возила;
- работа на автоматски автоперални.

- (3) Ако посебно се договори, осигурувањето ги опфаќа обврските за надомест на штета поради оштетување или уништување на моторното возило настанати при неговото сервисирање, ако овие штети се забележани по превземање на возилото од страна на клиентот и откако возилото ја напуштило работилницата.
- (4) Со осигурувањето не е опфатена кражба или разбојништво на составните делови на возилото, опремата на возилата, содржината во возилото и товарот во возилото.
- (5) Со осигурувањето не е опфатен надомест за штета на моторни возила кои се наоѓаат на поправка во авто - сервисните, авто - механичарските и слични работилници, предизвикани од осигуреникот, односно лицата вработени кај осигуреникот, од поседување или од употребата на други моторни возила или приколки, кои по својата конструкција, опрема или според нивната употреба мораат да имаат или имаат пропишани регистарски таблички.

Болници, лекувалишта, санаториуми, диспанзери, амбуланти и слично Член 45

- (1) Доколку посебно се договори и се наведе во полисата за осигурување, со осигурувањето е опфатена и одговорноста за штети:
- поради оштетување, уништување, исчезнување или кражба на предмети за лична употреба на болните и нивните придружници ако тие предмети се предадени на чување на осигуреникот;
  - поради исчезнување и кражба на пари, хартии од вредност, часовници, документи, накит и други скапоцености, само во случај ако тие предмети се предадени на чување на осигуреникот и ако тие предмети осигуреникот ги држи во заклучена каса (сеф).
- (2) Доколку посебно се договори, со осигурувањето е покриена одговорност на осигуреникот за штети на возилата на болните и нивните придружници (возила кои не се во негова сопственост).
- (3) Со осигурувањето не е опфатена одговорноста за штети причинети од лекари, акушери, медицински сестри или болничари и друг медицински персонал со работа што не е по правилата на струката (осигурување од професионална одговорност на лекари и здравствени работници).
- (4) Покрај вработените кај осигуреникот, од осигурувањето со полисата се исклучени и штети на лица кои заради природата на својата струка, работата ја обавуваат кај осигуреникот, како научно истражувачка работа од медицинската област, испитување на специјални медицински апарати, посебни медицински постапки и слично.

Здруженија Член 46

- (1) Под поимот здруженија (друштва, сојузи и др.), во смисла на овие Услови, не спаѓаат трговски друштва и лица кои се основани и регистрирани за вршење на дејност со цел за стекнување на добивка.
- (2) Со осигурување е покриена одговорноста:

1. од одржување состаноци, седници и приредби на здружението, предвидени со Статутот или другите општи акти на здружението;
  2. од поседување на згради, земјиште, простории и уреди кои служат исклучиво за потребите на здружението (како на пр.: игралишта, вежбални, стрелишта и др.);
  3. на членовите на управата на здружението и другите лица кои што се овластени да го застапуваат здружението;
  4. на членовите на здружението при обавување на дејноста на приредби на здружението и во врска со тие приредби во интерес за целите на здружението.
- (3) Кај стрелачко здружение со осигурување е покриена одговорноста за штети само ако тие настанале на место одредено за стрелање.
- (4) Кај пчеларско здружение со осигурувањето е покриена и одговорноста за штети причинети при преселба на пчелите.
- (5) Ако посебно е договорено, со осигурувањето е покриена и одговорноста на здружението за штети од:
1. поседување на згради, земјиште, простории и уреди кои не служат исклучиво за потребите на здружението;
  2. приредби кои ги преминуваат рамките на обични приредби на здружението, предвидени со статутот на здружението;
  3. држење на животни;
  4. подигање на трибини;
  5. користење на спортски терени и уреди (лизгалишта, патека за санкање и скијање и др.);
  6. дејности кои споредно ги обавува здружението (на пр. ресторани во сопствена режија, бањи и сл.).

Органи и организации на државната власт и локалната самоуправа

Член 47

- (1) Со осигурувањето е опфатена одговорноста од поседување или користење на згради, земјиште, простории и уреди што служат исклучиво за потребите на обавување на функциите на органите на државната власт и локалната самоуправа.
- (2) Со осигурувањето е исклучена одговорноста што произлегува од вршење на дејноста како и финансиските штети.
- (3) Од осигурувањето е исклучена одговорноста на органите на државната управа и, локалната самоуправа за штети настанати со смрт или телесна повреда на некое лице поради акт на насилство или терор како и пријавени демонстрации и манифестации, како и за други штети што овие органи биле должни според важечките прописи да ги спречат.

Гардероби

Член 48

- (1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигурениците заради оштетување, уништување, исчезнување или кражба (па и поради замена) на предмети предадени во гардероба на чување со соодветна потврда (број, блок и сл.).
- (2) Од осигурувањето е исклучена одговорноста на осигуреникот за штети поради исчезнување или кражба на пари, хартии од вредност, скапоцености, часовници и документи од секаков вид, како и било какви предмети ставени во џебовите на капутите, односно облеката предадена на чување во гардероба.
- (3) Осигурувачот е во обврска само тогаш ако гардеробата има постојан чувар и во неа, освен чуварот, други лица немаат пристап.

Градежна, монтажна и слична дејност

Член 49

- (1) Осигурувањето се однесува на штети настанати од нивелирање на терен што го врши осигуреникот, доколку нивелирањето се однесува на работите што осигуреникот треба да ги изврши, при што од осигурувањето е исклучена одговорноста за штети на објектот за чија изградба и обработка се врши нивелирањето.
- (2) Осигурувањето се однесува и на одговорноста за штети:
1. непосредно причинети со оштетување на подземни уреди (како водови: за гас, вода, струја, канализација и сл.);
  2. причинети со минирање во обавување на дејноста на осигуреникот, но не и за штети на неподвижни ствари кои при минирањето се наоѓаат на оддалеченост помала од 75 метри од точката на минирањето ако поинаку не се договори.
- (3) Од осигурувањето е исклучена одговорноста за штети:
1. на соседните градежни објекти поради пропуштање да се изврши соодветно засилување (потпирање и сл.);
  2. на градежниот односно монтажниот објект што го изведува или на кој работи осигуреникот;
  3. причинети од рушење на неподвижни ствари што се наоѓаат во кругот чиј радиус одговара на висината на објектот што се руши;
  4. на предмети и нивните составни делови кои се вградуваат, монтираат, поправаат, преработуваат и слично;
  5. на работите што ги извршил односно би морал да ги изврши осигуреникот и на вградениот материјал, за штети кои ги претрпел осигуреникот поради дополнителните работи кои морал да ги изврши, како и штети на одредени материјали;
  6. во договорениот гарантен рок по предавање на работите од изведувачот;
  7. по истек на 1 месец откако осигуреникот ги завршил последните работи на објектот, а гарантниот рок сеуште не почнал да тече;
  8. на предметите на постоечкиот објект, ако по природа на работите може да се очекува оштетување на предметите, кои притоа спаѓаат во извори на опасност;
  9. за штети на стварите при минирање ,за кои е вообичаено да се земаат предвид, и покрај примената на пропишаните мерки за заштита;
  10. заради свесно кршење или занемарување на техничките упатства или упатствата на надлежниот технички орган;
  11. заради грешки во проектирање од страна на осигуреникот;
  12. заради стручни грешки во техничкото советување и надзор;
  13. по основ на членство или партнерство во конзорциум. Не се смета за членство или партнерство во конзорциум ако осигуреникот е ангажиран како производител врз основа на договор;
  14. ако е осигурен дел од градежниот објект или поедини градежни занаетчиски работи, осигурувањето од одговорност на изведувачот на градежните работи не ги покрива штетите на останатите делови на тој градежен објект или останатите градежни и занаетчиски работи, кои не се осигурени, односно се осигурени со друга полиса;
  15. ако е осигурен дел од монтажен објект или поедини монтажни работи, осигурувањето од одговорност на изведувачот на монтажните работи не ги покрива

штетите на останатите делови на тој монтажен објект или останатите монтажни работи, кои не се осигурени, односно се осигурени со друга полиса.

- (4) Од осигурувањето се исклучени и следните барања за надомест на штета:
1. кои не спаѓаат ниту во штети поради повреда на телото или здравјето на некое лице ниту во оштетување или уништување на материјалните ствари на трети лица - финансиски штети;
  2. кршење на договорните обврски;
  3. нечесни, злонамерни и незаконски поравнувања на осигуреникот и неговите вработени;
  4. свесно кршење на законските правила и упатства што ги дава надлежен орган;
  5. непочитување на општите технички прописи, технички упатства, норми, стандарди или одлуки на техничка инспекција или надлежен орган;
  6. употреба на непроверени статички, пресметковни и други методи, како и непроверени конструкции и материјали;
  7. естетски грешки, нефункционалност и нерентабилност;
  8. загадување на животната средина, како и сите видови на полуција и емисија;
  9. нуклеарна реакција, нуклеарна радијација и радиоактивна контаминација;
  10. штети кои посредно или непосредно произлегуваат од употребата на азбест или други супстанции кои содржат азбест, без оглед на количината;
- (5) Осигуреникот учествува со 10% во секој осигурен случај, а најмалку 400 евра, доколку поинаку не е договорено.

Капалишта, базени и бањи

Член 50

- (1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигуреникот за оштетување, уништување, исчезнување и кражба на предмети за лична употреба на гостите во капалиштата, базените и бањите, ако тие ствари се заклучени во кабините или други соодветни простории за сместување на предмети или ако му се предадени на осигуреникот на чување.
- (2) Доколку посебно се договори одговорност за штети при исчезнување и кражба на пари, хартии од вредност, скапоцености, часовници, документи и сл., штетата е покриена со осигурувањето само тогаш ако тие предмети се предадени на осигуреникот на чување и ако се држат во заклучена каса.
- (3) Со осигурувањето е покриена и одговорноста за штети причинети од предметите на осигуреникот што служат за спорт, рекреација и забава на гостите во капалиштата.
- (4) Со осигурувањето не е покриена одговорност за штети на возила на вода и на нивните составни делови на копно, како ни на стварите кои се наоѓаат на возилото или во возилото.

Пристаништа и јавни складишта

Член 51

- (1) Ако посебно се договори осигурувањето се однесува и на одговорност:
1. за штети настанати на туѓа стока при: претовар, вскладиштување, сложување и прицврстување, мерење, броење, сортирање, маркирање и зголемување, пакување и поправка при пакувањето, превоз и пренесување во деловниот простор;
  2. за штети од загадување на води, крајбрежја и други објекти.
- (2) Со осигурувањето не е опфатена одговорноста:

1. за штети причинети со: влечење, пилотирање, чување и заштита на бродови: заврзување, одврзување и спасување на бродови; превоз на лица со пилотски и приврзувачки чамци, дообработка, преработка, обработка, и сл. егализирање, фумигирање, чистење, варосување, мешање, сушење и сл.; со меѓународно и внатрешно отпремување на стоката (шпедиција); со вскладиштување и чување на стоката во фрижидери;
  2. за посредни штети (на пр.: губење на пазарот, паѓање на цените, забрана на увоз или извоз);
  3. за штети од загадување на води, крајбрежја и други објекти;
  4. за финансиски штети.
- (3) Во секоја штета осигуреникот учествува со 10%, но не помалку од 500 евра, освен ако поинаку не е договорено.

Земјоделска и шумарска дејност

Член 52

- (1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста за штети причинети од:
1. држење на животни, но не и штети кои настануваат на животните, ниту штети на трети лица што настануваат при приплод или вештачко оплодување.
  2. користење на средства за отстранување на плевел, како и за спречување и отстранување на растителни Болести и штетници на земјиштето на осигуреникот со тоа што осигуреникот учествува со 10% во секоја штета;
  3. преземање на градежни работи на земјиштето на осигуреникот во колку пресметковната вредност на тие работи не изнесува повеќе од минималната сума на осигурување;
  4. во случај на сечење на дрва во туѓа шума осигурувањето од одговорност се важи само во случај кога сечењето се врши за сопствени потреби при што сопственикот на шумата или лицето што го застапува сопственикот, не се сметаат за трети лица.
- (2) Во секоја штета осигуреникот учествува со 10%, но не помалку од 400 евра.

Приклучни пруги, качувалки, жичарници, закупени железнички складишта, дигалки и постројки за натовар и истовар

Член 53

- (1) Во колку дејноста на осигуреникот, како извор на опасност од полисата, се обавува со користење на приклучни пруги, качувалки, жичарници, закупени железнички складишта, дигалки и други постројки за натовар и истовар, со осигурувањето е опфатена:
1. одговорноста за штети настанати од употреба на приклучни пруги (шумски, полски, индустриски), качувалки или жичарници, ако превозот се врши без наплата на возарина;
  2. одговорност за штети од употреба на дигалки и постројки за натовар и истовар, во колку не настанале при употреба на постројки кои по својата конструкција го пуштаат товарот да падне;
  3. договор за одговорност за штети настанати од употреба на закупеното железничко складиште спрема македонската железница.
- (2) Ако посебно се договори со осигурувањето е покриена:
1. одговорноста за штети поради оштетување на вагони, бродови, моторни возила со користење на дигалки и други постројки за натовар и истовар.
  2. одговорноста за штети настанати при употреба на приклучни пруги (шумски, полски, индустриски)

качувалки или жичарница, ако превозот се врши со наплата на возарина.

3. одговорност за штети на стварите кои се предмет на натовар и истовар.

Патишта - одржување

Член 54

- (1) Осигуреникот чија дејност е одржување на патишта, во секој случај учествува со 10% од висината на штетата во секоја штета, но не помалку од 1.000 евра, освен ако поинаку не е договорено.

Спортски приредби

Член 55

- (1) Со осигурувањето е опфатена одговорноста на организаторот на велосипедските трки за време на самата трка.
- (2) Ако трката се одржува на отворени патишта таквата патека мора да биде обезбедена од страна на органите за јавна безбедност.
- (3) Осигурена е и одговорноста на учесниците на спортски приредби, со исклучок на случаите од член 24 став 5, точка 1 од овие Услови.

Училишта, установи за воспитување и образование, чување и

слично

Член 56

- (1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на осигуреникот за штети поради оштетување, уништување, исчезнување и кражба на предмети на ученици - питомци, само ако стварите се наоѓаат во соодветни простории што служат за нивно сместување.
- (2) Од осигурувањето е исклучена одговорноста за штети поради исчезнување и кражба на: пари, хартии од вредност, благородни метали, нумизматички, филателистички и други збирки и скапоцености од секаков вид.
- (3) Со осигурувањето е покриена и одговорноста од организирање на излети, екскурзии, училишни приредби и слично.
- (4) Доколку поинаку не се договори, од осигурувањето се исклучени школи и установи за образование и обука за управување со сите видови на:
  - возила (моторни, летала, останати возила);
  - сите видови на спортски активности (јавање, падобранство, параглајдерство, едриличарство).

Угостителска дејност

Член 57

- (1) Под угостителска дејност, во смисла на овие услови, се подразбира дејноста што ја обавуваат: хотели, кафеани, пансиони, одморалишта, уредени кампови, студентскоб - бтуристички домови, хотели за самци, пензионерски домови и слично.
- (2) Со осигурувањето не е покриена и одговорноста на осигуреникот поради оштетување, уништување, или кражба на предметите за лична употреба на гостите, вклучувајќи и пари, други инструменти за плаќање, хартии од вредност, накит, часовници, мобилни уреди, скапоцености и документи од секаков вид, што ги внеле во угостителскиот објект и што се предадени на чување на осигуреникот, доколку посебно не е договорено.
- (3) Осигурувањето не се однесува на одговорност за штети настанати:

1. на предмети на гостите при нивната употреба, обработка или работење врз нив од страна на осигуреникот;
2. при кражба на предмети на гостите ако тие се внесени во простории кои се пристапни на секој, во кои се послужува храна и пијалок и слично;
3. на моторните возила на гостите, деловите што се монтирани на нив однадвор или внатре, како и на ствари заклучени во моторните возила;
- (4) Со осигурувањето е опфатена и одговорноста:
  1. од помошни погони што му припаѓаат на осигуреникот (како: перални, кујни, фурни, месарници и сл.), а кои му служат исклучиво за обавување на дејноста на осигуреникот;
  2. од поседување на предмети, простории и терени за спорт и рекреација што гостите ги користат бесплатно.

Уреди за забава

Член 58

- (1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста за штети што настануваат при монтажа и демонтажа на уредите за забава.

Против пожарни друштва

Член 59

- (1) Со осигурувањето е опфатена одговорноста за штети причинети при вежби, акции за спасување и пружање помош.
- (2) Со осигурувањето е покриена и личната одговорност на членовите на друштвата од обавување на активности во својство на пожарникари.
- (3) Осигурувањето се однесува и на одговорноста на противпожарното друштво како сопственик, закупец или плодоуживател на земјиште, згради и простории кои исклучиво служат за потребите на друштвото.
- (4) Од осигурувањето е исклучена одговорноста за штети на предметите поради чие спасување друштвото било повикано.

Згради и земјишта (поседување односно користење)

Член 60

- (1) Со осигурувањето е покриена и одговорноста за изворите на опасност од член 22 став 2 од овие услови.
- (2) Со осигурувањето е покриена и одговорноста:
  1. за штети што ги предизвикуваат лица задолжени за одржување и чистење на згради, односно земјишта како извори на опасност;
  2. од поседувањето на градина, доколку таа се користи за сопствени потреби и доколку и припаѓа на зградата или земјиштето како извор на опасност од полисата;
- (3) Ако зградата има повеќе корисници, односно сопственици, осигурувачот не е во обврска да ја надомести штетата што ја предизвикува еден корисник, односно сопственик на друг сопственик, на неговиот брачен другар и лицата што ги издржува.
- (4) Барањата на сопственикот, односно корисникот на станот, неговиот брачен другар и лицата што ги издржува, опфатени се со осигурувањето, доколку тие не учествуваат во заедничката одговорност за штети со останатите сопственици односно корисници на зградата.

Животни (држење, одгледување, трговија)

Член 61

- (1) Со осигурувањето е покриена одговорноста од држење на животни, но не и штети кои настануваат на животните, ниту

- штети на трети лица што настануваат при приплод или вештачко оплодување.
- (2) Со осигурувањето е покриена и одговорноста на чуварот на животните и другите лица што се грижат за животните кои се означени во полисата за осигурување.
  - (3) Одговорност од држење животни како што се коњи, мазги и останати животни за влечење како и кучиња, опфатена е со осигурување само ако е склучено и осигурување за некој друг извор на опасност (на пример: земјоделски посед, одговорност во својство на физичко лице).
  - (4) Исклучена е обврската на осигурувачот за штети поради оштетување, повреда, уништување, губење или исчезнување на туѓи сместени животни.
  - (5) Осигурувачот има обврска да ги надомести трошоците за ветеринарен преглед на осигурените животни во случај да постои зараза со вирус на беснило и тоа до висина од 1% на сумата на осигурување наведена во полисата.
  - (6) Во случај на изнајмување, закуп на животни, осигурувањето не важи, меѓутоа се прифаќаат штети предизвикани на трети лица со дејствувањето на тие животни.

Стапување на сила
Член 62

- (1) Овие услови влегуваат во сила со денот на донесување, а се применуваат на договорите за осигурување склучени по 01/11/2021 година.
- (2) Со стапувањето на сила на овие Општи услови за осигурување на одговорност, престанува важноста на Општи услови за осигурување на одговорност бр.0202-8244/1 од 30.12.2020 година.

Претседател на Одбор на директори
Роберт Вучковик

IV. ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ ЗА ДОПОЛНИТЕЛНИ РИЗИЦИ

Одредба број 1: Штети на недвижности што осигуреникот ги има во закуп

- (1) Доколку во полисата посебно е договорено проширување на покриетието за штети на недвижности што осигуреникот ги има во закуп, и платена дополнителна премија, со осигурувањето е опфатена и одговорноста на осигуреникот како закупец на згради или слични простории кои ги има во закуп и кои се во врска со неговата дејност, за штети на неподвижните предмети кои се предмет на закупот (од пожар, поплава и сл.ризици).
- (2) Со осигурувањето не се опфатени барања за штети:
  1. поради искористеност, обработка или прекумерна употреба;
  2. на грејни, машински уреди, котли, греачи за вода, како и на електрични и плински апарати;
  3. на стакло.
- (3) Исклучувањата наведени во ставот (2) не важат во случај кога штетата настанала поради одговорност за пожар, експлозија, излевање на вода од инсталација или провална кражба.
- (4) Осигурувањето од одговорност важи во случај на постоење на други видови осигурување (на пример осигурување од пожар, од кршење стакло) само како субсидијарно осигурување.
- (5) За ризиците опфатени со оваа одредба, максималната обврска на осигурувачот е 10% од договорената сума на осигурување од општа одговорност.

- (6) Учеството во штета (франшиза) изнесува 10% од висината на секоја штета, но не помалку од 1.000 евра, освен ако не е поинаку договорено.

Одредба број 2: Штети на подвижни предмети што осигуреникот ги има на чување

- (1) Доколку во полисата посебно е договорено проширување на покриетието со оваа одредба, и платена дополнителна премија, со осигурувањето е опфатена одговорноста на осигуреникот за штети на подвижните предмети кои осигуреникот (или друго лице што работи во негово име) ги преземал заради обработка, доработка или поправка (од пожар, поплава и сл.ризици). Осигурувањето не се однесува на моторни возила, воздушни летала, пловни возила, како и на електронски сметачи.
- (2) Осигурувањето опфаќа и надомест за штета на стварите кои осигуреникот (или други лица кои работат во негово име) ги преземал, позајмил, земал на лизинг, закупил или земал на чување, само во тек на чувањето односно складиштењето како посредна дејност, доколку работите на чување се посредна дејност на осигуреникот (од пожар, поплава и сл.ризици).
- (3) Од осигурувањето се исклучени барања за надомест на штета на ствари како последица на нивна употреба, преработка, обработка, поправка или други дејствија со стварите.
- (4) Осигурувањето од одговорност важи во случај на постоење на други видови осигурување (на пример осигурување од пожар, од кршење стакло...) само како субсидијарно осигурување.
- (5) За ризиците опфатени со оваа одредба, максималната обврска на осигурувачот е 10% од договорената сума на осигурување од општа одговорност.
- (6) Учеството во штета (франшиза) изнесува 10% од висината на секоја штета, но не помалку од 1.000 евра, освен ако не е поинаку договорено.

Одредба број 3: Ризик на натовар и истовар - машински и рачно

- (1) Доколку во полисата посебно е договорено проширување на покриетието со оваа одредба, и платена дополнителна премија, со осигурувањето е опфатена одговорноста на осигуреникот за штети на туѓи патнички возила, пловни возила и слични возила, на контејнери и цистерни, што ќе настанат за време на натовар или истовар, машински или рачно. Штети на контејнери и цистерни се опфатени и кога настануваат заради подигање или имплозија.
- (2) Осигурувањето опфаќа штети на стварите кои се предмет на натовар или истовар и кои настанале како последица на натовар односно истовар.
- (3) Со осигурувањето се опфатени и штети на ствари кои осигуреникот (или други лица кои работат во негово име) ги позајмил, земал на лизинг, закупил или земал на чување, како и во текот на чувањето/складиштењето како посредна дејност (од пожар, поплава и сл.ризици), при што во текот на чувањето не се опфатени штети на моторни возила. Од осигурувањето, во секој случај, се исклучени штети на моторни возила и другите апарати, справи со кои се врши натовар односно истовар.
- (4) Осигурувањето од одговорност важи во случај на постоење на други видови осигурување (на пример осигурување од пожар, поплава) само како субсидијарно осигурување.
- (5) За ризиците опфатени со оваа одредба, максималната обврска на осигурувачот е 10% од договорената сума на осигурување од општа одговорност.

- (6) Учеството во штета (франшиза) изнесува 20% од висината на секоја штета, но не помалку од 1.000 евра, освен ако не е поинаку договорено.

Одредба број 4: Штети на моторни возила - автоматски автоперални

- (1) Доколку во полисата посебно е договорено проширување на покритието со оваа одредба, и платена дополнителна премија, за штети на моторни возила при автоматско перење, со осигурувањето е опфатено и оштетување или уништување на моторни возила до кое дошло со работењето на автоматската перилница.
- (2) За ризиците опфатени со оваа одредба, максималната обврска на осигурувачот е 10% од договорената сума на осигурување од општа одговорност.
- (3) Учеството во штета (франшиза) изнесува 10% од висината на секоја штета, но не помалку од 1.000 евра, освен ако не е поинаку договорено.

Одредба број 5: Кражба на моторни возила за време на чување на возилата

- (1) Доколку со полисата посебно е договорено проширување на покритието со оваа одредба, и платена дополнителна премија, со осигурувањето е опфатна провална кражба и разбојништво на моторно возило што му е дадено на осигуреникот (или на други лица кои работат во негово име) на чување, како и во случај на чување на возилото како посредна дејност.
- (2) Од осигурувањето се исклучени штети заради кражба и разбојништво на одделни делови на моторното возило, како и на делови, и на други ствари, кои се додадени на возилото или се наоѓаат во неговата внатрешност.
- (3) Осигурувањето важи само на ограден простор и само за случај на провална кражба. Обичната кражба не е опфатена со осигурувањето, како и штети поради вандализам. Од осигурувањето се исклучени провална кражба и разбојништво на составните делови на возилото, приборот на возилото, содржината во возилата и товарот во возилото.
- (4) Осигурувањето важи после работното време на осигуреникот, под услов да се вклучени сите системи за сигурност (аларми) и да се поставени сите безбедносни мерки.
- (5) За ризиците опфатени со оваа одредба, максималната обврска на осигурувачот е 10% од договорената сума на осигурување од општа одговорност.
- (6) Учеството во штета (франшиза) изнесува 10% од висината на секоја штета, но не помалку од 1.000 евра, освен ако не е поинаку договорено.

Одредба број 6: Штети на моторни возила - причинети со дигалка

- (1) Доколку со полисата посебно е договорено проширување на покритието со оваа одредба, и платена дополнителна премија, со осигурувањето се опфатни штети на туѓи моторни возила што се причинети со дигалка која е наменета за подигање на моторни возила.
- (2) За ризиците опфатени со оваа одредба, максималната обврска на осигурувачот е 10% од договорената сума на осигурување од општа одговорност.
- (3) Учеството во штета (франшиза) изнесува 10% од висината на секоја штета, но не помалку од 1.000 евра, освен ако не е поинаку договорено.

Одредба број 7: Уништување или оштетување и кражба на ствари на регистрирани гости, освен моторни возила

- (1) Доколку со полисата посебно е договорено проширување на покритието со оваа одредба, и платена дополнителна премија, со осигурувањето е опфатен ризикот на оштетување, уништување, или кражба на ствари на регистрираните гости. Осигурувањето не се однесува на моторните возила на гостите.
- (2) Под ствари се подразбираат предметите за лична употреба на гостите, вклучувајќи и пари, други инструменти за плаќање, хартии од вредност, накит, скапоцености и документи од секаков вид, што ги внеле во угостителскиот објект и што се предадени на чување на осигуреникот. Како предмети за лична употреба се сметаат: мобилен, лап топ, часовник, таблет, облека, парфими, како и: аматерски фото - апарат со прибор, опрема за викенд и кампување, радио и ТВ приемник, касетофон, двоглед, ловечка пушка, лично оружје, спортски реквизити и слично.
- (3) Одговорноста за штети при кражба на пари, други инструменти за плаќање, хартии од вредност, накит, скапоцености и документи од секаков вид, покриена е со осигурувањето ако тие предмети му се предадени на осигуреникот и се сместени во заклучена каса.
- (4) За ризикот опфатен со оваа одредба максималната обврска на осигурувачот по полисата е 10% од договорената сума на осигурување за општа одговорност, а за еден осигурен гостин максималната обврска на осигурувачот изнесува 500 евра, а за скапоцености, пари, чекови и хартии од вредност обврската на осигурувачот е 250 евра за еден гостин, освен ако не е поинаку договорено.
- (5) Максималната обврска на осигурувачот за сите штетни настани во еден ден изнесува 5.000 евра 1.000 евра, освен ако не е поинаку договорено.
- (6) Учеството во штета (франшиза) изнесува 10% од висината на секоја штета, но не повеќе од 100 евра.

Одредба број 8: Кражба на моторни возила на регистрирани гости

- (1) Доколку со полисата посебно е договорено проширување на покритието со оваа одредба, и платена дополнителна премија, со осигурувањето е опфатен ризикот на кражба на моторните возила, приколки и моторни чамци на регистрираните гости на хотелот, мотелот или слично, под услов возилата да се сместени:
- во гаражата на објектот (хотелот или друг угостителски објект);
  - на паркингот на објектот;
  - во простор наменет за таа цел;
- (2) Во врска со ставот (1) од овој член и под условите дадени во него, со осигурувањето е опфатено и надомест на штета поради уништување, кражба на моторни возила поради:
- шлепување, возење или поместување- буткање на моторните возила од страна на вработените на осигуреникот;
  - неовластена употреба на возилото од страна на вработените на осигуреникот, - кражба или разбојништво;
- (3) Од осигурувањето се иклучени штети настанати поради:
- погонски штети и кршење;
  - кражба или разбојништво на делови на возилото, како и на неговата опрема;
  - содржината на возилото или товарот, што се наоѓа однадвор или внатре. Пловни моторни возила на приколка не се сметаат за товар во смисла на ова исклучување.
- (4) За ризикот опфатен со оваа одредба максималната обврска на осигурувачот е 20.000 евра во рамки на договорената сума на осигурување за општа одговорност.

- (5) Учеството во штета (франшиза) изнесува 10% од висината на секоја штета, но не помалку од 1.000 евра.

Одредба број 9: Штети на моторни возила - проширено осигурување

- (1) Доколку со полисата посебно е договорено проширување на покритието со оваа одредба, и платена дополнителна премија, со осигурувањето е опфатен надомест на штета заради оштетување, уништување, кражба на возилото на клиент на осигуреникот (вклучувајќи ги и составните делови и приборот), само ако тие штети настанале во врска со регистрираната дејност на осигуреникот.
- (2) Во согласност со наведеното во ставот еден на овој член осигурувањето е проширено и на штетите што ќе настанат во врска со:
- пуштање во погон, возење или буткање;
  - неовластена употреба на возилото од страна вработените на осигуреникот.
- (3) Од осигурувањето се исклучени штети:
- поради гаранции, гаранции за недостатоци или неисполнување на договорни обврски;
  - на возила на клиенти преземени за продажба (вклучувајќи го приборот и составните делови);
  - кои произлегле од дејност што не е во непосредна врска со основната дејност на осигуреникот;
  - погонски штети и кршење освен кога не настанале како последица на осигурената дејност;
  - во врска со шлепување (влечење) или доставна служба на моторни возила;
  - заради оштетување, уништување, губење или исчезнување на воздушни летала (вклучувајќи составни делови, опрема, содржина и товар).
- (4) За ризиците опфатени со оваа одредба, максималната обврска на осигурувачот е 10% од сумата на осигурување за општа одговорност. За ризиците од пожар, удар на гром и експлозија важи сумата на осигурување за општа одговорност.
- (5) Учеството во штета (франшиза) изнесува 10% од висината на секоја штета, но не помалку од 800 евра.

Одредба број 10: Финански штети

- (1) Доколку со полисата посебно е договорено проширување на покритието со оваа одредба, и платена дополнителна премија, со осигурувањето е опфатена одговорноста за чисто финансиски штети: штети кои не настанале ниту со повреда на телото или здравјето на некое лице, ниту со оштетување или уништување на стварите на трети лица.
- (2) Се смета дека осигурениот случај настанал тогаш кога е сторено дејство, односно е пропуштено дејство, при обавување на дејноста означена во полисата, во врска со поседување на ствари или слично (извор на опасности) со кои е предизвикана финансиска штета на некое лице.
- (3) Со осигурувањето е опфатена одговорноста за штети, чијашто причина (дејството или пропуштањето) настанала за време на траење на осигурувањето, доколку штетите не настанале по истек на две години од престанување на осигурувањето.
- (4) Ако штетата настанала поради пропуштање на дејствие, во случај на сомневање, се смета дека пропуштањето настанало оној ден кога пропуштеното дејство требало најдоцна да се преземе, со што не би дошло до настанување на штетата.
- (5) Од осигурувањето се исклучени штети:
1. надвор од територијата на Република Северна Македонија;
  2. заради пречекорување на буџети и кредити;

3. од областите на правата на интелектуална сопственост и правата од работните односи;
  4. заради неисполнување или неблагоприятно исполнување на договорните обврски, заради пречекорување на роковите;
  5. заради посредување во парични и други стопански работи, без оглед дали е бесплатно или за надомест;
  6. посредување со пари и други стопански дејности (земи, кредити, осигурување, лизинг, продажба на недвижен имот и сл.), манипулација со пари, заради кусок во благајна, грешки при исплата и проневера и злоупотреба;
  7. за штети причинети со свесно кршење на законски прописи или одредби и услови на договарачот на осигурувањето, или со било кое друго свесно кршење на своите обврски;
  8. заради неправилно таксирање и останати недостатоци во поглед на таксирањето;
  9. причинети со тоа што осигуреникот ја превидел грешката во сметката, во буџетот или во мерките во цртежите;
  10. декларација за траење на период на изградба или рок на испорака;
  11. пречекорување на пресметки и кредити;
  12. заради исчезнување на предмети.
- (6) За ризиците опфатени со оваа одредба, максималната обврска на осигурувачот е 10% од сумата на осигурување за општа одговорност, освен ако поинаку не е договорено.
- (7) Учеството во штета (франшиза) изнесува 10% од висината на секоја штета, но не помалку од 1.000 евра, освен ако не е поинаку договорено.
- (8) Оваа одредба не се однесува и не може да се применува за одговорноста за производи, како ниту за одговорноста за загадување на животната средина.
- (9) Одредбите на условите за осигурување на општата одговорност важат и за осигурувањето на финансиски штети, доколку не се во спротивност со одредбите на оваа одредба.

Одредба број 11: Еколошки штети

- (1) Доколку со полисата посебно е договорено проширување на покритието со оваа одредба, и платена дополнителна премија, со осигурувањето е опфатена одговорноста за еколошки штети. Под еколошки штети се подразбира загадување на тло и вода кое предизвикало промена на биолошките, хемиските или физичките природни својства на тлото или водата по пат на емисии со испуштање на штетни материји кои можат да доведат до такви промени.
- (2) Осигурувањето важи само ако до загадувањето на животната средина дошло поради ненадеен и неочекуван поединечен случај (незгода), кој отстапува од регуларното, несметано, редовно работење, па и тогаш кога самите штети настанале постепено. Тоа значи дека осигурувањето не покрива загрозување на човековата околнаштво предизвикало повеќе настани што имаат исто дејство (како на пр. истекување, исправување и сл.), кое при поединечни настани од тој вид не би настанало, како и за постепено загрозување на човековата околина.
- (3) Со осигурувањето се опфатени само штети причинети со смрт, повреда на телото или здравјето на некое лице, кои се последица од загадување.
- (4) Ако посебно се договори, се покриваат и штетите поради уништување или оштетување на предмети.
- (5) Одговорноста за штети во врска со зголемување на изборот на опасности забележан во полисата, заради унапредување

- или измена на производството, не е опфатена со осигурувањето, ако тоа не се договори посебно.
- (6) Осигуреникот е должен да работи во согласност со законите, другите прописи и други акти на државните органи. Од осигурувањето е исклучена одговорноста за штети до кои би дошло поради тоа што осигуреникот не обезбедил редовно и стручно одржување ги одржувал, менувањел и поправањел на уредите за прочистување на отпадните води и други отпадни продукти, постројки, објекти и друга опрема што лесно можат да ја загрозат/загадат околината, ниту пак се придржувал кон други мерки предвидени со прописите за заштита на животната средина.
- (7) За ризиците опфатени со оваа одредба, максималната обврска на осигурувачот е 25% од договорената сума за осигурување од општа одговорност, освен ако поинаку не е договорено.
- (8) Учеството во штета (франшиза) по секој штетен настан изнесува 10%, а минимум 1.000 евра, освен ако не е поинаку договорено.

Одредба број 12: Одговорност на физички лица

- (1) Доколку со полисата посебно е договорено проширување на покритието со оваа одредба, и платена дополнителна премија, со осигурувањето е опфатена одговорноста на осигуреникот за штети причинети:
- во својство на физичко лице во секојдневниот живот надвор од вршењето на професионалната, занаетчиската или некоја друга дејност. Опфатена е одговорноста која настанала во врска со дејност што му е хоби на осигуреникот, односно од која не заработува;
  - како сопственик, корисник или закупец на стан или засебна куќа за домување, градина и двор;
  - како работодавач спрема лица вработени во домаќинството;
  - од поседување и употреба на велосипед без мотор;
  - со рекреативно спортување, освен спорт со кој се занимава професионално како и спорт што е поврзан со користење на возила со мотор од било кој вид, летечки спортови, лов и боречки спортови.
- (2) Во ист обем како и во ставот (1) на оваа одредба, осигурувањето се однесува и на одговорноста на:
- брачниот другар на осигуреникот, децата и останатите лица кои живеат со осигуреникот во заедничкото домаќинство;
  - лицата вработени во домаќинството на осигуреникот при обавување на работата во домаќинството.
- (3) Со осигурувањето не е опфатено:
- одговорноста на осигуреникот за намерно причинети штети, освен за штети намерно предизвикани од лице вработено во домаќинството;
  - одговорност за штети од поседување и употреба на моторни возила и други возила на моторен погон (трактори, мотокултиватори, самоодни работни машини) воздухоплови и возила на вода;
  - штети што ќе ги претрпи осигуреникот, неговиот брачен другар и децата, како и останатите членови кои живеат со осигуреникот во заедничкото домаќинство;
  - одговорност за штети што произлегуваат од држење на следните раси на кучиња: пит бул, американски стафордшир териер, стафордшир бултериер, бултериер, тоса ину, булмастиф, аргентиска дога, дога од Бордо, наполитански мастин, шпански мастиф, мастиф, ротвајлер и доберман;

- одговорност за штета причинета на составните делови на зградата или станот на осигуреникот;
- одговорност за штети на ствари или извршени работи кои осигуреникот или друго лице по негов налог или за негова сметка ги изработило или испорачало ако причината за штетата е во изработката или испораката;
- одговорност за штети од производи со недостаток;
- штета на туѓи ствари причинета при вршење на дејноста од страна на осигуреникот на овие или со овие ствари (како на пример обработка, поправка, превоз, испитување и слично);
- одговорност за штети кои настанале како последица на свесно постапување спротивно на прописите или правилата;
- одговорност за штети кои се последица на вознемирување на трети лица; со бука, викање, музика и слично, како и загадување на воздухот, водата и друго;
- одговорност за штети кои се последица на професионално заболување на работниците на осигуреникот;
- одговорност за штети на туѓи ствари кои осигуреникот ги земал во закуп, послуга, заем, на чување, на превоз и слично.

Претседател на Одбор на директори
Роберт Вучковиќ
